

передбачає лише можливість призначення захисника у випадку відсутності у обвинуваченого матеріальних засобів, щоб найняти його.

Незважаючи на те, що американська правова система в основному походить з англійської, США не наслідували англійську практику в організації професії юриста.

В США відсутній термін «адвокат» в тому значенні, у якому він застосовується в українському праві, де практикуючі юристи поділяються на адвокатів та всіх інших: працівників юридичних фірм, юрисконсультів підприємств, індивідуальних підприємців. В США такий поділ відсутній, оскільки будь-який практикуючий юрист повинен мати ліцензію, що видається на підставі екзамінування, що проводиться бар-асоціацією, тобто колегією адвокатів.

Всіх юристів в США можна розділити на три групи: 1) юристи-практики; 2) особи з дипломом юриста, що виконують функції, не пов'язані безпосередньо з правом; 3) юристи, які займаються науково-викладацькою діяльністю.

Законодавством більшості штатів передбачені іспити для претендентів, які бажають займатись адвокатською діяльністю. Обов'язок з організації і проведення подібних іспитів покладено на суди. Наявність диплома або ступеня, отриманих в юридичних вузах, не дають автоматичного права на заняття адвокатською діяльністю. Юристи, допущені до адвокатської практики на підставі складеного іспиту отримують патент, що дає право виступати на судових засіданнях у всіх судах на території штату, де отримано патент. Для того, щоб отримати право виступати в судах інших штатів адвокату необхідно скласти новий іспит і отримати ще один патент. В іншому випадку він може виступати на судовому засіданні тільки в присутності адвоката з патентом на практику в цьому штаті і тільки з дозволу голови суду.

Принципи і умови допуску до адвокатської практики встановлюються зазвичай верховним судом штату, проте питання про сам допуск вирішується спеціальною комісією з допуску в адвокатуру, що формується асоціацією юристів штату. Комісія вирішує це питання на основі вивчення моральних якостей кандидата і результатів складання іспиту. У багатьох штатах дисциплінарне провадження щодо адвоката здійснюється за участю судових інстанцій. У цих випадках рішення органів адвокатського самоврядування носять рекомендаційний характер, а остаточне рішення приймається окружним судом. У ряді штатів дисциплінарне провадження щодо адвоката передається для остаточного рішення не суду, а генеральному атторнею або місцевому прокурору [3, с. 253].

В США працює близько 60 % від загальної кількості юристів у всьому світі. З 42 президентів США 25 були юристами. Дві третини сенаторів і майже половину членів палати представників Конгресу США – юристи.

Адвокати в США здійснюють захист інтересів обвинувачених по кримінальним справам та представництво інтересів сторін в цивільному процесі. Частина адвокатів працює в організаціях, що утримуються державним бюджетом штату і обслуговують на безоплатній основі обвинувачених з числа малозабезпечених громадян.

Також існують адвокатські контори, що «захищають інтереси суспільства». Вони займаються справами не окремих клієнтів, а виступають з позовами проти держави або корпорацій, що пов'язані з охороною прав та інтересів великого об'єднання громадян (політичних активістів, споживачів, виборців, платників податків) або з охороною природи та охороною здоров'я населення.

В США не існує системи твердо встановлених тарифів оплати послуг адвоката. Сума гонорару встановлюється за домовленістю з клієнтом. Найбільш поширена погодинна система оплати праці. Також практикується така система оплати, коли адвокат отримує гонорар лише у разі виграшу справи.

Судові прецеденти США сприяли створенню правил адвокатської етики. Будь-яка інформація, яка стосується справи, що розглядається, і повідомляється адвокату клієнтом, є конфіденційною. Адвокат не може в односторонньому порядку відкрити конфіденційну інформацію, а держава не може зобов'язати його розголосити таку інформацію.

Адвокат повинен використовувати всі тактичні прийоми захисту, що не суперечать нормам професійної етики, щоб забезпечити своєму клієнту дійсно справедливий суд. Якщо у адвоката конфлікт інтересів, особиста неприязнь або упередженість, що перешкоджають активному та повному представленню інтересів клієнта, адвокат не може представляти такого клієнта. Адвокат повинен бути незалежним. Не повинно бути ніякого сумніву в тому, що позиція адвоката залежить від державного обвинувачення в суді [4].

Одним з можливих способів зближення адвокатури і держави є визнання за адвокатурою першочергового права на заміщення вакантних судових посад. Слід погодитись з думкою С.А. Деханова про те, що держава, одержавши в особі адвокатів кваліфікованих суддів, стане більше довіряти цьому інституту громадянського суспільства, а адвокатура буде вносити у систему судочинства свої демократичні традиції [3, с. 6]. До речі, у більшості країн світу, де існує розвинута правова система, саме так і відбувається. Фактично всі судді в даний час є членами адвокату [2, с. 311].

Отже, юридична професія в США – це соціально впливова, престижна, самоврядна, масова і дохідна професія. Юридична освіта є одним із її стрижнів. Нині в Україні формується нове покоління юристів. Навчаючись свого, воно не повинно цуратися чужого – іноземного досвіду. Таким, зокрема, є досвід юридичної професії та освіти в США. Сьогодні освіта,

здобута в юридичній школі США, є лише засобом опанування юридичної професії [1, с. 65-81].

У реформі адвокатури в Україні важливим є досвід США.

Перевагою монополії адвокатури на представництво в суді є і наявність відповідальності для несумлінних адвокатів, що є запорукою реалізації права саме на професійну правничу допомогу, оскільки загроза накладення дисциплінарного стягнення є підставою для недопущення зловживань процесуальними правами, чого не варто очікувати від інших фахівців у сфері права.

В США для здійснення адвокатської діяльності необхідно одержати ліцензію на «практику права» (practice of law) від спеціальної профорганізації – суду чи бару (bar) – спільноти правників певної юрисдикції, які уповноважені приймати в адвокати. Становлення адвокатом складається з трьох етапів: отримання вищої освіти, навчання в акредитованій юридичній школі та власне отримання ліцензії, яка необхідна для здійснення практичної діяльності, зокрема, представництва в суді. Незважаючи на таку процедуру доступу до професії, на сьогоднішній день 70 % юристів США є практикуючими адвокатами.

Саме введення монополії адвокатури є вагомим досягненням, перейманням позитивного досвіду високорозвинених держав світу. Така реформа дасть змогу дійсно забезпечити надання якісної правової допомоги та виведе судовий процес на новий рівень.

Крім того, іноземні громадяни, і, зокрема громадяни України, мають право отримати допуск до юридичної практики в США.

Таким чином, становлення України як правової держави та утвердження в ній дії верховенства права зумовлюють зростаючу роль правництва. Американський досвід засвідчує можливість більш ефективного виконання цієї ролі шляхом позиціонування юридичної професії як інтегрованої, єдиної, а не роздробленої.

Список використаної літератури:

1. Андрощук Г. О. Юридична освіта в США: проблеми професійної підготовки. Г. О. Андрощук. Проблеми вдосконалення підготовки юристів: професійні та морально-етичні аспекти: зб. мат. наук.-метод. конф., жовтень 2008. К.: КНЕУ, 2008. С. 65-81.
2. Бернам У. Правовая система США. У. Бернам. М.: Новая юстиция, 2006. 1216 с.
3. Деханов С. А. Адвокатура в Западной Европе: опыт и современное состояние: дисс. ... д-ра. юрид. наук. С. А. Деханов. М., 2011. 383 с.
4. Сайт Адвокатская палата Республики Адыгея. Режим доступа: <https://xn--01-6kca8eg.xn--plai/ob-advokature/advokatura-adygei/zarubezhnaya-advokatura/advokatura-ssha.html>.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доцент **Храпенко Олена Олегівна**

Ярмошук А.О., Лебеденко А.Ю.

студенти 2-го курсу магістратури факультета адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»

ОПЫТ ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАН В ОРГАНИЗАЦИИ И ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АДВОКАТУРЫ

В последние годы в нашей стране проводится активная работа над реформированием адвокатуры Украины. Одним из самых дискуссионных вопросов при реформировании стал вопрос об исключительном праве адвокатов на представительство в судах. В связи с принятием Закона Украины от 02.06.2016 № 1401-VIII «О внесении изменений в Конституцию Украины (относительно правосудия)» было введено адвокатскую монополию, которая заключается в исключительном праве адвокатов представлять интересы другого лица в суде [1]. Украина стала единственной в мире страной, которая закрепила адвокатскую монополию на уровне Конституции.

Вопросом исключительного права адвоката на представительство в судах уделяли свое внимание такие ученые как А. В. Алиева, Л. Изовитова, А. А. Овсянникова, В. М. Тertiшник и другие. Однако в связи с постоянным реформированием судебной системы этот вопрос требует дальнейшего исследования.

Концепция институционального реформирования адвокатуры Украины основана на сравнительно-правовом анализе зарубежных стран, направленных на решение задач реформирования института адвокатуры. В основном эти изменения касаются гармонизации законодательства, регулирующего адвокатскую деятельность. Исключительное право адвокатов на судебное представительство было принято после предварительного одобрения нашими международными партнерами и ведущими правозащитными организациями, в частности, Европейской Комиссией «За демократию через право» (Венецианской комиссией). Принятие изменений в Конституцию и подписания Соглашения об ассоциации с Европейским Союзом определяет необратимость европейского и евроатлантического курса для Украины.

Адвокатская монополия или исключительное право адвокатов на представительство в судах – принцип, который действует в США и большинстве европейских стран. Среди них, например, Бельгия, Франция,